

Štev. 5 Leto 9.
Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbor-
nice) kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Neodvisno glasilo železničarjev, upokojevcev in transportnega osebja

Proračunska razprava

Razprava o državnem proračunu in o finančnem zakonu za leto 1934-35 se je v parlamentu pričela. Po časopisnih vesteh bo trajala predvidoma do 10. marca, na kar bo razpravljalo o proračunu še senat.

S 1. aprilom stopi v veljavo novi proračun. Desettisoči železničarjev čakajo v negotovosti odredbe novega proračuna — čakajo z upanjem na zboljšanje položaja, povišanje plač, izrabo dopustov, ureditev starostnega zavarovanja, čakajo pa tudi v bojznih, da jim novi proračun ne prinese novih poslabšanj, brezplačnih dopustov, redukcij in gorja.

Štirinajst dni imajo gg. poslanci in za njimi zopet 14 dni gg. senatorji priliko, da se zavzamejo tudi za interese železničarjev ter popravijo krivice, ki so se godile v preteklem letu, da odobre povrnitev ukinjenih pravic in zagantirajo točno izvajanje zakonov in naredb tudi tam, kjer govore v prilog osebju.

30.000 železniških delavcev in profesionistov danes živi v pomanjkanju, njih družine propadajo, ker plača delavca tudi pri redni stalni zaposlitvi ne zadostuje več za skromno preživljanje, brezplačni dopusti in stalne redukcije plač pa danes uničujejo tisoče in tisoče. 30.000 delavcev ima zagantiran osemurnik, ima zagantiran dopust, delavske zaupnike, avtomatično napredovanje...

Tisoči delavcev še čakajo na izplačilo difference iz leta 1923! Vsi delavci, zaposleni na železnici, čakajo na povrnitev odtegnjenih deset odstotkov delavskih plač na podlagi zakona o zmanj-

šanju prejemkov iz leta 1931, ki je veljal samo za nastavljeno osebje.

Skromni so delavci v svojih zahtevah za leto 1934-35. Oni zahtevajo izvajanje zakonov tudi tam, kjer govore o pravicah osebja!

Zahtevajo osemurnik za vse delovne dni v mesecu!

Zahtevajte povračilo nezakonito odtegnjenih 10% od plač!

Zahtevajo izplačilo difference iz leta 1923!

Zahtevajo skromno eksistenco zase in za svoje družine!

Oni zahtevajo pravično izenačenje staroupokojevcev, miloščinarjev in rentnikov z novo upokojenimi. Zahtevajo naknadno prevedbo kronskih rent!

Zahtevajo stare pravice glede voznih ugodnosti in v bolniškem fondu!

In vse ostalo osebje?

Zahteva spoštovanje in izvajanje v naši državi obstoječe socialne zakonodaje! Zahteva osemurnik, delavske zaupnike, svobodo koalicije!

Zahteva avtonomijo boln. fonda! Zahteva ureditev starostnega zavarovanja, da se uračunajo vsa službena leta za penzijo!

Res, skromni so vsi železničarji v svojih zahtevah: Ne zahtevajo prav nič novega, marveč samo to, kar so že uživali.

Naj se zavedajo kljub tej skromnosti železničarjev vsi odločujoči, ko bodo sprejemali osnovne finančne zakone za prihodnje budžetno-letno, da **edino zadovoljen in preskrbljen uslužbenec zamore garantirati prospeh podjetja**, ker se bo lahko popolnoma posvetil službi in produkciji.

Oblastna skupščina bolniškega fonda v Ljubljani

Dne 18. februarja so se sešli skupščinarji oblastne skupščine v Ljubljani, da povedo svoje misli o gospodi, ki vedri in oblačni v našem fondu. Povedali so svoje misli tako nedvoumno in razločno, da je bila vsa demagogija, ki so jo skušali nasprotniki uganjati, samo še smešno cepetanje in opletanje na levo in desno, ki ni moglo zamorcu niti obleke oprati, kaj šele kožo pobeliti.

V glavnem je šlo za obračun s centralnim upravnim odborom in s centralno upravo, ki sta glavna krivca, da se dajatev zmanjšujejo ter se ena vrsta članov (upokojevci) obremenjujejo s stoddotnim povišanjem članskega prispevka.

Naj takoj pri tem povdarimo, da je g. skupščinar Deržič na vsa usta razglašal, da ga ni fonda v državi, ki bi finančno tako dobro stal, kakor stoji železničarski bolniški fond. Zakaj se potem zmanjšujejo dajatev, zvišujejo prispevki — tega nam ni pojasnil nihče. Če smo res tako nad vse pričakovanje dobro finančno podkovani, čemu potem ta štednja?

Seveda smo slišali tudi stare argumente proti samoupravi fonda, ki jo je nek naš sodrug imenoval s tujko »avtonomija«. Takoj so se našli skriti podzemni hodniki med klerikalnim zmajem in železničarji, ki zahtevajo, da se papirnata samouprava enkrat že uresniči. Ubogi klerikalni zmaj, naenkrat so te rudeče pobarvali. Naenkrat sta se združila z internacionalo... Internacionala, tolikokrat pokopana, da bi bile morale njene kosti že davno strohneti, pa še vedno živi, zakaj poleg klerikalnega zmaja potrebuje tudi internacionala rešitve — in kdo bi jo rešil? Nihče drugi nego skupščinarji oblastne skupščine

bolniškega fonda v Ljubljani. To globokoumno odkritje je moralo toliko časa ostati neodkrito! Kakšna škoda!

In potem še »vsi poštene jugoslovanski železničarji«, ki stoje kakor en mož na braniku papirnate avtonomije! Ne moremo razumeti, v kakšnem razmerju je poštenje v vprašanju, kako naj se fond organizira in vodi. Gre menda vendarle zgolj za najbolj racionalno in najbolj namenu ustrezajočo organizacijo, ne pa za osebno poštenje pristašev takšnega ali drugačnega načina ureditve bol. fonda! Če bi se hoteli spuščati v debato o poštenju pristašev tega ali drugačnega mnenja — bi bili najbrže rezultati za »vse poštene jugoslovanske železničarje« prav porazni... Poštenje je pojem, ki obsega celo obsežne dejavnosti, o katerih se marsikomu niti ne sanja, da bi mogli biti v kakšni zvezi z osebnim poštenjem — zakaj paragrafi, po katerih presojava sodišča poštenje in nepoštenje, so ena stvar, čut za poštenje v stvarnem življenju pa druga stvar, ki marsikdo o njej zelo malo ali celo nič ne ve!

Drugihtnih argumentov proti predlogu naših sodrugov za samoupravo bolniškega fonda nismo slišali, izjemši edini »argument«, da nikakor ne gre, da bi minister socialne politike nadzoroval prometnega ministra! Demagogija mora biti vsaj »za ulico«! Ta pa niti za ulico ni bila, ne pa za oblastno skupščino, kjer je bil zbran poleg izvoljenih delegatov tudi — cvet.

Pa je tudi s to stvarjo bilo, kakor z mnogimi sličnimi pojavi.

V enomer se je našim sodrugom očitalo govorjenje »za ulico«.

Reci, da ti ne porečem!

Drugo važno vprašanje je bilo vprašanje o povišanju članskega prispevka za fakultativno članstvo (upokojevce) in znižanju dajatev za zobozdravljenje.

»Opozicija« je trdila, da to povišanje ni bilo nezakonito, marveč je ministrstvo bilo upravičeno povišati prispevke, dalje je bil centralni upravni odbor prav tako upravičen znižati dajatev za zobozdravljenje.

Naši sodrugi so odločno protestirali proti povišanju prispevkov enako kakor tudi proti zmanjšanju dajatev, stoječ na stališču, da ni nihče brez zaslišanja glavne skupščine bolniškega fonda, ki je vendar avtonomna ustanova (ali bi vsaj morala biti!) niti upravičen, niti poklican samovoljno spreminjati določbe o prispevkih in dajatvah.

Smiselno nista bili torej dejanji, proti katerim je skupščina protestirala, zakoniti.

Skupščina se je dotaknila tudi vprašanja o tako zvanih »malverzacijah« v zobozdravniški službi v območju oblastne uprave bolniškega fonda.

In prav je storila, zakaj to vprašanje se je prav temeljito razčistilo! Neki ljudje na progi so skušali krivdo za tako zvane »malverzacije« zvaliti na oblastni upravni in nadzorni odbor v Ljubljani, oziroma vsaj obremeniti ta odbora z dvomom, da nista ukrenila vse, kar je potrebno, da bi se krivci (ali samo namišljeni krivci) kaznovali.

S. Budin je čisto odločno izjavil, da širijo take vesti in trditve ljudje, ki so ideološki nasprotniki našega železničarskega pokreta, hoteč tako škodovati dobremu ugledu sodrugov, ki so v obeh oblastnih odborih.

Sodrugi iz odborov pa so pojasnili, da so hoteli stvar prereševati v območju ljubljanske oblastne uprave, da pa je bil njihov predlog, naj bi naš nadzorni odbor vse obdolžitve preiskal, odklonjen z večino glasov imenovanih gg. delegatov, ki so potem sklenili, da se vsa stvar preda centralnemu upravnemu odboru, ki je bil določil že prej komisijo za preiskavo obdolžitvev. Tista komisija je ugotovila, da se je omenjenemu zdravniku zgodila krivica, naker se je po izrečnem nalogu centralnega odbora zdravnik rehabilitiral.

Z vso zadevo se je torej bavil izključno le centralni upravni odbor, v katerem sedijo izključno le UJNZB-gospodje! Oni so ugotovili, da je zdravnik čist — in njihova prokleta dolžnost bi bila, da bi nekaterim svojim agitatorjem po progi zavezali — jezik.

Predloga naših sodrugov, naj bi se sestavila posebna komisija, ki bi pregledala še enkrat vse obdolžitve glede omenjenega zdravnika, g. predsednik oblastnega upravnega odbora, ki je tudi dober član UJNZB in mogoče celo funkcionar tega združenja, ni hotel dati na glasovanje!

Naši sodrugi so zatorej storili vse, da bi se stvar razčistila tudi pred ljubljanskim forumom; da se to ni izvršilo, je izključno le zaslug gospodarjev, ki nimajo z našimi sodrugi nikakšnega skupnega posla!

Zdaj vemo pri čem smo in vemo, kdo bi utegnil biti krivec, da se afere, tičočee se raznih morebitnih nekorektnosti, niso tako razčistile, kako bi bilo v interesu fonda in članstva potrebno. S čimer nočemo morebiti trditi, da nimamo zaupanja do dela, ki ga je komisija c. u. o. izvršila, marveč zgolj, da bi bilo potrebno nekaterim ljudem po progi, ki imajo dolge jezike pa kratke možgane, dopovedati, da ni ne pošteno, ne pametno podtikati resnične ali namišljene

grehe ljudem, ki jim je bilo onemogočeno o zadevi vobče odločiti, marveč naj bi, če že mislijo, da morejo komu kaj očitati, očitke naslovili izključno le na ljudi, s katerimi sedijo v istih organizacijah.

Važno je bilo tudi vprašanje Golnika, ki ne pride pa ne pride z dnevnega reda. Vprašanje ne pride z mrtve točke.

Ne centralni upravni odbor ne centralna uprava se za to vprašanje ne zanimata. Po tolikih komisijah, ki so konsumirale velike vsote za dnevnice, smo tam, kjer smo bili. Oblastni upravni odbor v Ljubljani in oblastna uprava sta storila vse, kar se je od njiju zahtevalo, toda centralni upravni odbor in centralna uprava nista do danes storila niti enega odločnega koraka, da bi se ta želja vseh železničarjev izpolnila. Pa čeprav je bilo svoječasno iz denarja bivše gospodarske poslovalnice v Ljubljani določeno 1.500.000 dinarjev za zidavo sanatorija za tuberkulozne železničarje.

Do dependanse na Golniku, ki je za železničarje tako važna, ne bo zlepa še prišlo, če pa bo centralni upravni odbor delal tako, kakor doslej — nikdar!

Prav v tem vprašanju se vidi, kako ničeva je fondova — na papirju zajamčena — avtonomija. Samo dvoje je možno: ali centralni upravni odbor noče izvršiti, kar vsako leto na glavni skupščini proglasi za svojo stvar — ali pa ne more izvršiti in je zatoraj brez — vsakršne moči...

Potem je pač škoda vsake pare, ki se izda za vzdrževanje organov neke fiktivne samouprave...

Vsi predlogi, ki so jih naši sodrugi predlagali (ki so bili objavljeni v »Ujedinjenem železničarju« št. 4. od 15. februarja 1934) so bili na oblastni skupščini sprejeti — po večini soglasno. Predlog o Golniku in predlog o zobnem zdravljenju se je umaknil, ker sta bila enaka predloga predlagana od oblastnega upravnega odbora, ki sta bila prav tako od skupščine soglasno sprejeta.

Izjave izvoljenih ss. delegatov, da bodo stavili svoje mandate na razpolago in zaprosili za razrešitev, če se razmere v fondu do maja 1934 ne bodo izboljšale, g. predsednik ni hotel dati na glasovanje, niti ni dovolil, da bi kot izjava izvoljenih skupščinarjev prišla na zapisnik.

To nič ne de, naši sodrugi bodo pač prisiljeni dejansko zaprositi, da se jim dovoli odložitve mandatov, ker ne bodo mogli nositi niti sence moralne soodgovornosti za gospodarstvo in delovanje v bol. fondu. Tako se bo pač ta izjava morala upoštevati...

Nezadovoljstvo članstva je vsak dan večje. Namesčenci vedno glasneje zahtevajo, naj se zanje dovoli fakultativno članstvo, da ne bodo primorani vlagati svoj denar v institucijo, v kateri nimajo nikakršnega odločilnega vpliva, kajti odločilno vpliva le — delodajalec sam!

Glas po samostojni zdravstveni zadruzi se vedno bolj močno glasi. — Ta glas najočitneje dementira vse trditve o solidnosti našega bolniškega fonda, ta glas najzgovorneje potrjuje našo trditve, da to ni več železničarski, marveč zgolj še — železniški fond!

Naši sodrugi so svojo dolžnost storili. Kmalu bomo slišali, kaj bo storila glavna skupščina, v kateri odločajo najmanj s 70 do 80 odstotno večino UJNZB gospodarje!

Delavcem vseh dežel

(Proglas »Socialistične delavske internacionale«.)

Delavstvo vsega sveta stoji pod vti- som veličastnega in tragičnega juna- škega boja avstrijskega delavstva.

Avstrijsko delavstvo ni šlo lahko- miselno v boj. Zagvozdna med Musso- linijevo Italijo in Hitlerjevo Nemčijo je postala Avstrija pozorišče fašističnih napadov vseh vrst. Leto dni je avstrij- ska socialna demokracija tesno zdru- žena s svobodnimi strokovnimi organi- zacijami prenašala najnevarnejše pro- vokacije Dollfussove vlade,

v svesti si dalekosežnosti odlo- čitve, ki je morala pasti in vsega, kar je s tem v zvezi.

Sprejela je na sebe breme najtežjih žrtev v upanju, da se ji bo kljub faš- istični poplavi posrečilo rešiti znaten del demokratične ustave in težko priborje- nih delavskih pravic. Toda kakor je bila odločena, da se ne bo dala izzivati, tako odločena je tudi bila, da se ne bo dala ustrahovati. Ko je postalo jasno, da je Dollfussov režim končno veljavno osvojil stare načrte fašističnega heim- vera o odpravi ustavne države in vzpo- stavitvi klerikalnega fašističnega reži- ma v Avstriji ter je Dollfuss smatral, da je mednarodni položaj za takojšnjo izvedbo teh načrtov primeren, se je avstrijsko delavstvo v zavesti, da samo revolucionarni boj nudi izglede na reši- tev, poslužilo zadnjega sredstva s tem, da je stopilo v generalno stavko in zgrabilo za orožje. Pri tem ni podcenje- valo oborožene državne moči in hord heimverovskih banditov, vendar pa je bilo odločeno za svojo stvar rajši umre- ti, kakor pa, da bi se brez odpora pod- vrglo fašističnemu barbarstvu.

»Dunajska komuna« je bil oficijelen naziv občinske uprave avstrijskega glavnega mesta v prejšnjih časih. To staro ime je dobilo nov veličasten blek. Kajti rdeči Dunaj leta 1934 se more ponosno vzporediti s slavopolno prispo- dobo proletarskega duha pariške komu- ne leta 1871.

Kakor je duh pariške komune sko- zi desetletja spremljal mednarod- ni proletarijat na njegovih poti navzgor, tako bo tudi rdeči Du- naj postal ognjeno žarišče bodo- čih bojev in obenem svarilo mednarodnemu fašizmu.

Dnevi bojev v Avstriji svedočijo pred vsem svetom: demokracija ne more pasti nekaznovano, proletarijat se ne pusti potlačiti brez boja.

Usoda veličastnih stanovanjskih zgradb dunajske občine je postala sim- bol. Socialna demokracija jih je zgra- dila, fašizem jih je s kanoni porušil in spremljal v razvaline.

Če bodo v bodočnosti množice delovnega ljudstva vprašale, ka- ko hoče socializem zgraditi nov svet, potem bomo mogli s pono- som pokazati na delo, ki ga je v petnajstih letih izvršil na Dunaju.

Pozdravljamo junake rdečega Du- naja, pozdravljamo neustrašene bojev- nike v vsej Avstriji.

V globokem spoštovanju se klanja- mo pred žrtvami, ki so žrtvovali svoje življenje za svobodo. In kakor je nekoč internacionalna zapisala o bojevniki- h pariške komune, tako bo v imenu vseh delavcev rekla tudi o bojevniki- h v Avstriji: »da bodo ostali zapisani v srcih mednarodnega delavskega razreda«.

Mi pa, ki stojimo pred novimi nalo- gami in novimi boji, jim slovesno ob- ljubljamo:

Njihove žrtve ne bodo zaman!

Nove, težke politične naloge nalaga heroični boj v Avstriji vsemu delavske- mu gibanju.

Danes, ko neposredno gledamo v ob- ličje žrtev teh bojev, je predvsem naj- nujnejša častna zadeva socialistov vse- ga sveta in vseh svobodnih in pošte- nih ljudi sploh, da pomagajo vdovam in sirotam hrabrih bojevnikov v Avstriji.

Rablje avstrijskega proletariata — ki sta v delavskih okrajih uničevala

groznejše, kakor bi to delal sovražnik v vojski, ki sta

s topovi streljala na žene in otroke,

ki imata roke krvave od krvi žrtev strašnega zločina, ki se je izvršil nad avstrijskim proletariatom, ki je hotel edino le mir in svobodo, bo sovražil in preziral ves civiliziran svet.

Vislice so postavljene, hitro sodišče izroča težko ranjene ljudi rablju. Kr- ščansko državo hoče vzpostaviti Doll- fussova vlada. Socialisti vseh dežel bo- do zvesti svojemu prepričanju prote- stirali proti zverinski smrtni kazni.

Iz trupel padlih bodo vstali mašče- valci od jutri, iz kadečih se razvalin Dunaja bo vstal nov rdeči Dunaj!

Naj živi Dunajska komuna!

Naj živi svetovni boj proti fašizmu!

Naj živi avstrijska socialna demo- kracija in mednarodni socializem!

Sodrugji železničarji!

V težkem in žrtev polnem boju proti fašizmu je avstrijsko socialno demokra- tično delavstvo podleglo silni premoči oborožene sile. V krvavih bojih pretek- lega tedna je na stotine delavskih otrok izgubilo svoje očete in reditelje ter na stotine žen svoje može. Na tisoče de- lavcev in nameščencev je sedaj avstrij- ski fašizem vrgel iz dela na cesto, v brezposelnost. Kar pa je bilo bojevni- kov, ki so z orožjem v roki branili ustavne pravice delavstva in svobodo, so izročeni najhujšemu preganjanju. V Avstriji so po vseh večjih krajih po- stavljene vislice in izjemna sodišča po- slujejo z največjo naglico. Na desetine najboljših sodrugov so avstrijski krvni- ki že pobesili. Mnogo sodrugov pa sku- ša uiti preganjanju z begom preko meje, da si rešijo golo življenje. Tudi k nam v Jugoslavijo se zatekajo begunci na begu.

Naša dolžnost je, da jih sprejmemo in jim v njihovem težkem položaju po svoji najboljši moči pomagamo. Zato se je v Mariboru in v Ljubljani ustanovil poseben odbor za pomoč beguncem iz fašistične Avstrije.

Tem potom pozivamo prav vse so- druge, da po svojih močeh prispevajo za pomoč sodrugom, ki brez vseh sred- stev prihajajo preko meje ter iščejo pri nas zavetja in pomoči.

Oddolžimo se junaškim borcem, ki so na barikadah branili delavske pravi- ce s tem, da jih podpremo po naših naj- boljših močeh, da jih sprejmemo kot brate in poskrbimo za njih obstoj.

Stotine delavskih družin je izgubilo v teh bojih rednika, ko je padel oče na barikadah, ali bil od avstrijskega fašiz- ma obsojen na vislice. Te družine, ti otroci ne smejo ostati nepreskrbljeni, dolžnost nas vseh je, da jim nadomesti- mo očeta, da poskrbimo za njih.

Naša internacionalna transportna fe- deracija je začela obsežno akcijo po vsem svetu, da zbere čim več sredstev za žrtve.

Pozivamo vse sodruge, da storijo svojo dolžnost in, čeprav so danes v težavnem položaju vsled izredno slabih plač, prispevajo svoj znesek za žrtve reakcije, za boj proti fašizmu. Uberte zneske v vsakem kraju na nabiralne po- le ter jih do 15. marca 1934 obračunajte s čekovno položnico »Ujedinjenega Že- lezničarja« št. 13.888, na kar bomo na- brane zneske takoj oddali pristojnim odborom za pomoč beguncem in podpi- ranje žrtev.

Dokažimo svojo solidarnost!

ZAHVALA.

Podpisani Zorko Anton sem prejel od- Nabavljalne zadruga državnih uslužben- cev v Mariboru — Rotovski trg 2 izplačan znesek Din 3.500 kot posmrtnino po smrti moje žene, za kar se vodstvu zadruga naj- topleje zahvaljujem ter priporočam vsem železničarjem pristop k zadrugi.

Maribor, 19. februarja 1934.

Zorko Anton, kurilnica, Maribor.

Dopusti

Letos je bilo nastavljeno osebje zo- pet presenečeno z novo okrožnico in sicer v pogledu odrejanja rednih let- nih dopustov. Direkcija je namreč izdala okrožnico, v kateri posebej opozarja na svoječasno tolmačenje Generalne direk- cije iz leta 1931, da se ima računati za odmero dopusta le nastavljena služba in dodaja še svoje tolmačenje, da se pod »nastavljeno službo« razume samo oni čas, odkar je uslužbenec dobil letno plačo in pa služba pripravnikov, če je bil pripravnik takoj nato nastavljen.

S takim stališčem ljubljanske železni- ške direkcije je težko prizadeto veliko število uslužbencev, zlasti pa prav vsi služitelji, zvaniki in činovniki nižjih kategorij, ki so bili pred nastavitvijo po več let v delavskem staležu ter so ta čas vršili službo nastavljenca. Edino administrativno uradništvo in višje uradništvo ter večji del pisarniških mo- či, ki so bili sprejeti takoj v službo kot uradniški pripravniki, s tem odlokom ni prizadeto.

Tako je osebje tudi v pogledu dop- usta ločeno, kakor v drugih vpraša- njih, v dve kategoriji. Ena kategorija je kategorija onih, ki se jim šteje vsa službena doba za napredovanje, penzi- jo in za dopust, druga kategorija pa je kategorija onih, ki se mora boriti za vs- tetje po več let službe pred nastavit- vijo za odmero penzije in za odmero dopusta, da o vračunanju za napredova- vanje niti ne govorimo. To neenakost ki se godi ravno nižjemu stro- kovnemu osebju na železnici, je tre- ba končno veljavno popraviti in je treba vse nastavljeno osebje v pogledu pra- vice na penzijo, napredovanje in dopust izenačiti.

Člen 87 zakona je popolnoma ja- sen, ker predvideva, da pripada dopust uslužbencem po gotovem številu služ- benih let in se ta dopust stopnjuje od- govarjajoče službeni dobi. Dr- žavni svet je v splošni seji pod šte- v. 27.400 z dne 25. septembra 1933 raz- tolmačil določbo tč. 3 § 258 zakona o drž. prom. osebju ter odredil, da se imajo tudi dnevničarska leta in služba v svojstvu stalnega delavca računati ne samo za odrejanje procenta penzije od položajne doklade, marveč tudi v osno- vo za pridobitev pravice na penzijo, to- rej v čas, ki je predviden v § 121 za- kona. Ta § predvideva, da dobi urad- nik, zvanik in služitelj pravico na penzijo, ko dovrši 10 let v aktivni služ- bi državnih prometnih ustanov.

S tem tolmačenjem je tudi že rešeno vprašanje vračunanja službene dobe za odmero dopusta za vse one, ki so bili do 1. septembra 1923 nastavljeni in ne more biti nobene ovire, da se tem usluž- bencem ne bi vračunala tudi prejšnja delavska služba pred nastavitvijo za od- mero dopusta. Vsem tem se godi veli- ka krivica in je sigurno, da bodo višje instance morale razveljaviti sedanje tolmačenje ljubljanske železniške direk- cije ter odrediti vračunanje vse službe- ne dobe za odmero letnega dopusta. Do- bro bi bilo, da bi se prizadeti uslužben- ci pritožili pozivajoč se na preje citirano razzsodbo državnega sveta in svoje- časno tolmačenje Generalne direkcije G. D. br. 102.582-31, da se ima računati za odrejanje dopusta najmanj ono služ- beno dobo, ki se računa za penzijo, proti premali odmeri rednega dopusta.

Krivica pa se godi tudi vsem ostalim uslužbencem, kar jasno sledi že iz dej- stva, da izgubi sedaj uslužbenec z na- stavitvijo na rednem letnem dopustu, ako bi ostalo tolmačenje ljubljanske di- rekcije v veljavi. Glasom delavskega pravilnika ima vsak stalni delavec pra- vico na redni letni dopust, ki znaša po 10. službenih letih 15 dni. Če pregleda- mo vrsto nastavljenecv, zlasti služite- ljev in zvanikov, ugotovimo veliko število uslužbencev, ki so bili nastav- ljeni šele po 10 in več službenih letih. Do nastavitve so imeli vsi ti pravico na 15 dni dopusta, čim pa so bili na- stavljeni, pa bi imeli pravico le na 8 dni ter bi morali čakati celih 15 let, da bi v pogledu dopusta zopet zadobili ono pravico, ki so jo imeli pred nastavit- vijo. Že ta primerjava dokazuje popo- lno pravilnost našega stališča, da se ima vračunati za odmero dopusta vsa služ- bena doba, kolikor jo je uslužbenec pre- bil na železnici.

Dopisi.

Rogatec.

Končno so pri nas le izpregledali tu- di oni, ki so dolgo časa sledili frazam zvezarjev. Beda in vedno nove reduk- cije, ki so se vršile v prvi vrsti med naj- slabše plačanim osebjem, so odprle oči vsem delavcem, ki so sedaj korporativ- no obrnili hrbet zvezi, ki je s tem pri nas popolnoma zaspala. Zabeležiti moramo tudi dejstvo, da so celo višji začeli uvi- devati, da je zveza nepotrebna in v bo- ju za obrambo pravic celo škodljiva or- ganizacija ter se je eden od njih izjavil: Čemu plačujete članarino gosposkim or- ganizacijam, kot je zveza, ki vam nič ne bo pomagala, marveč vam le ško- duje, ker vas cepi od drugih. Upajmo, da bomo v letu 1934 zopet celo progo organizirali v bojovno organizacijo, ki bo znala ščititi naše interese.

CELJE.

Prošlo nedeljo se je vršilo pri nas železničarsko zborovanje, ki je bilo prav dobro obiskano. S. Korošec je na- vzočim dal mnogo poduka in tudi leka, ter jih je poročilo razgibalo in prepri- čalo o potrebi organizacijskega delova- nja in samopomoči.

Železničarji, videli in slišali ste torej, s kakšno požrtvovalnostjo in s kakšnim naporom se bori Savez za dobrobit in pravice celokupnega železničarskega osebja, vseh nižjih kategorij, posebno pa za delavce. Nobena trnjeva pot in no- bena žična ograja s še tako bodočo ži- co jih ne ovira in ne zadržuje, da ne bi šli v boj za človečanske pravice želez- ničarjev. Intervencije na vse nadrejene oblasti se vrše skoraj dnevno. Uvideli ste torej, da je edino Savez prava de- lavska organizacija, in da je samo po- tom Saveza mogoča rešitev vašega bed- nega položaja. Železničarji, pokazali ste na tem shodu, da se zavedate vašega težkega — radi sedanjih razmer skoraj nevzdržnega položaja, torej je tudi v vas samih, da se vsi nižji uslužbenci in delavci kakor en mož včlanite v Save- zu, ker čim več nas bo, tem večji bo uspeh!

»AVTONOMIJA«.

Gospod skupščinar Deržič je zameril našim sodrugom, da so za samoupravo rabili tujko »avtonomija«, češ, da je to grda in tuja spakedranka! Tudi mi bi bili za rabo lepe in čiste slovenščine, a ne sa- mo pri naših sodrugih, ki spadajo samo v nižje kategorije uslužbencev, temveč tudi pri višjih gg. uradnikih, ki sestavljajo in izdajajo razne »razpise«, »objave«, »na- red« in »naredjenja« (!)?!

Gospodje naj bi rajši uporabili svoj vpliv tam, kjer bi lepemu in čistemu je- ziku res lahko pomagali do uveljavljenja, zakaj tako čez vse mere spakedrane slo- venščine, kakršno smo vajeni čitati v zgo- raj omenjenih »publikacijah«, ne najdete niti v najbolj zakotnem slovenskem časni- ku iz — prejšnjega stoletja, pa če bi jo z lučjo iskali!

Hic Rhodus, hic salta!

Občni zbor »Podpornega društva želez- niških uslužbencev in upokojenecv« v Ljubljani se bo vršil v nedeljo dne 11. marca v dvorani Kina Dvor v Kolodvorski ulici. Začetek točno ob 8. uri dopoldne. Glasovalno pravico imajo le delegati, lah- ko pa se udeleži občnega zbora tudi vsak član društva, ki pa ima samo posvetovalen glas. Kdor se hoče udeležiti občnega zbo- ra, mora vzeti seboj člansko izkaznico.

Ker bo morda novi odbor že poročal o »hotelski akciji« in uspehih, bo v tem slučaju občni zbor zanimiv, ter priporoča- mo članom društva, da se občnega zbora v velikem številu udeležijo.

Sodrug!

Alli si že poravnal članarino za te- kočni mesec?

Iz oblasnih sekretarijata.

SKUPŠTINA BOLESNIČKOG FONDA.

Održana je dne 18. februara o. g. Održana je na starom mjestu, sa uobičajenim dnevnim redom i sa već opetovanim zaključcima. Ništa naročita sa te skupštine nebi imali za izvijestiti. Sav posao svršen je u stilu »izabranih« i imenovanih skupštinara. Kakvi radnici — takav posao.

Dok je skupština prošla ovako bez sadržine i bez ozbiljnih zaključaka, dotle željeznici — baš radi toga — mnogo stradaju. Isplata hranarine još uvijek ne funkcionira; mjesto pod konac mjeseca hranarina se isplaćuje u nekim mjestima nekoliko mjeseci kasnije. Porodijske potpore isto tako. O rentama za nesrećne slučajeve ne treba ni govoriti. Kod pružnih radnika stvar stoji još gore. Ti radnici rade svega po 3, 5 ili 7 dana u mjesecu. Poprječna njihova mjesečna zarada iznosi 75 do 125 Din. Od toga im se usteže: za Bolesnički fond, za Penzioni fond, za porez i t. d. Na ruke u ime cjelokupne mjesečne zarade primi taj radnik svega nekoliko dinara, a često i ništa. Baš time, što radnik nema zarade, izvrnut je fizičkom stradanju i povećanom oboljavanju, nu Bolesnički fond o tome ne razmišlja. Šta više, on je sklon, da paralelno sa smanjenim pravima smanji i prihodima na radu, smanji i radničke potpore. To je mnogo jednostavnije, nego li se posvetiti ispitivanju i otklanjanju razloga radničke nevolje.

Propisi o uposlivanju radnika kažu: svaki radnik mora mjesečno raditi i zaraditi najmanje 160 sati! To se ne poštuje. Bolesnički fond, mjesto da traži točno sprovođenje postojećih propisa i na taj način osigura sebi prihode s jedne strane, a s druge da uklanja uzročnike čestog oboljevanja, on postupa obratno; **na štetu svoju i željezničara!**

Na skupštini Bolesničkog fonda, pored ovako teških prilika, u kojima željeznici žive, ništa novog i ništa korisnog nije bilo.

Skupštinar.

NA ADRESU UPRAVE ZAGREBAČKE RADIONICE.

Sa 1. februarom bili smo opet počašćeni napadom na naša radnička prava. Taj napad uprava radionice smatrala je tolikim sitnicom, da ga nije ni objavila oglasom.

I to se radi protivno izjavi g. Vidica: **»Sve što se radi u ovoj radionici, sve je to u interesu radnika!«** Zar je to u interesu radnika, kad im se oduzima — ma i dinar — od njihovih i onako već bijednih zarada? Vi ćete, g. Vidicu, opet reći: »E, to je po naredjenju Generalne Direkcije!«

Bilo bi dobro da Generalna direkcija, kad već izdaje takva naredjenja, izda i odredbu, da se komisijski imaju pregledati svi stanovi, u kojima stanuju željeznici; da se ispita kalorična vrijednost hrane; da se procijeni vrijednost njihovih odjela; u kakovim krevetima spavaju; kako griju svoje stanove zimi i t. d. Bilo bi još dobro, da ta ista komisija razgleda i dnevnik naše fondovskih liječnika i ustanovi; od kojih bolesti najviše pate željeznici; koliki je procenat tuberkuloze i t. d.?

Kad bi Generalna direkcija to učinila ili htjela učiniti, željeznici bi joj bili zahvalni. Tada bi se gospoda uvjerala, da je za liječenje tuberkuloze i ostalih bolesti među željeznici potrebna — pored predavanja o higijeni — još i dovoljno sredstva, sa kojima će željeznici podmiriti svoje fiziološke i kulturne potrebe. Bez dovoljnih zarada ne može se na za čovjeka dostojan način stanovati, hraniti, oblačiti i t. d., a ni — što je za željeznicu od naročite važnosti — biti dovoljno sposoban za rad! Kod minimuma ugotovljenih životnih potreba ne može se dati maksimum rada! To je isključeno. — Kao što je mizeran život, isto toliko mizeran je i njihov rad! Ne može biti drugačije! I kad ih na poslu izda njihova snaga i oni klonu, prahovati je cinizam, ako im se kaže: »Radnici sabotiraju!« Ne gospodo! Oni ne sabotiraju, već iz sebe daju samo ono, što mogu dati!

Od svega toga štetu trpi i željeznica, nu bijedan ispada ipak samo radnik. On je jaganjac, koji otkupljuje tuđe grijehe... I to jaganjac pravi! On osjeća

nepravdu, koja mu se nanosi, ali prestaje misliti o njoj. Postao je tup i apatičan na sve. Radi, jer mora, a ne što bi mu to činilo životno zadovoljstvo. Bilo bi, razumije se, sve drugačije, da je bar donekle plaćen i obezbijedjen. Bila bi njegova sreća i za društvo korist, da se oslobodi apatije i postane misaoni i organizovan čovjek! Strašne nevolje, koje nas svestrano biju, lakše bi savladavali.

LJEŠINARI DIŽU GLAVU.

Musolinština, hitlerovština i dolfovština je idealizam srednjovjekovnih tiranina, koji su na nesvijesti naroda i na bajonetama svojih plaćenika održavali svoju duhovnu i materijalnu vlast. Sila i zločin bilo im je sredstvo, kojim su isisavali narod do kostiju. Protiv raje, koja je tražila kruha i slobode, bili su bezobzirni i neumoljivi. I kad bi pokrete naroda slomili, još im to nije bilo dosta: imalo se kazniti i sve njegove pokretače. I tako je na mukama morao da svrši Spartakus, pa Krist, pa Weitling, Hus, a kod nas Matija Gubec.

Historija se opetuje. Vodje i nosioci reakcije su danas Mussolini, Hitler i Dollfuss, a revolucioneri su radnici — opet raja. Reakcija je danas instalirala kapitalistička klasa, za svoj račun i za svoje potrebe. Ona, ma da je odživjela, ne će da sidje sa historijske pozornice. Hoće da se naužije razvrata, pa makar se stalno kupala u krvi. Da bi to uživanje bilo čim trajnije, ona si je našla sluge, koji joj vjerno služe — svoje plaćenike.

Od tih slugu i plaćenika najodvratniji su oni, koji su i sami radnici. Oni su pravi telci, u službi svojih vlastitih mesara.

Ovakvih tipova treba naši radnici bezuvjetno da se klone. Ovakvi, sve što rade, rade za tuđi račun i za svoju ličnu korist, a ne za radnike. Oni su sluge bogatih gospodara, za koje svršavaju jedan odvratni i izdajnički posao.

Javna zahvala.

Moj pokojni muž Vlado Miljuš, koji je vršeći svoju dužnost nesretnim slučajem platio životom bio je član Ujedinjenog Saveza Željezničara Jugoslavije. Kako sam ostala sa 7 nezbrinute dječice svi drugovi shvatili su ozbiljno u kakvom se stanju nalazim, pritekli mi u pomoć. Savezna uprava Ujedinjenog Saveza Željezničara isplatila mi je svotu od Din 500 tako da sam u ovo vreme mogla koliko toliko uzdržavati svoju nejaku dječicu, zato smatram, da svima drugovima kao i Centrali Ujedinjenog Saveza Željezničara ovim izrazim svoju najsrdačniju hvalu na ukazanim mi pomoćima. I ovaj puta dokazano je, da su skloni samo drugovi radnici jedan drugom priteći u pomoć zato preporučujem svima radnicima da budu članovi svojih stručnih organizacija. Još jedan puta najsrdačnija hvala svima koji su mi ukazali pomoć.

Srnetica 20. februara 1934.

Rosa Miljuš.

Sa industrijskih pruga

GLAVNA GODIŠNJA SKUPŠTINA PODRUŽNICE USZJ U SRNETICI

održana je bila 16. februara 1934. u prostorijama kantine Šipada. Skupštinu je otvorio predsjednik drug Sirovatka te je za tim drug Šarić Marko podneo izvještaj o poslovanju privremene podružnične uprave za vreme od 1. novembra 1933. do 21. januara 1934. Izvještaj su svi prisutni primili na znanje te je za tim oblastni sekretar saveza drug Zupančić podneo obširan izvještaj o dosadašnjem radu oblasnog sekretarijata.

U tom izvještaju osvrće se na načrt za kolektivni ugovor, koji je predan Upravi preduzeća dne 3. januara 1934. g. te se očekuje odgovor Centrale Šipada odnosno saziv pregovora. Nadalje govori obširno o nastojanju oblasnog sekretarijata za donešenje uredbe o regulisanju radnog vremena na industrijskim saobraćajnim preduzećima. U tu svrhu bila je po Ministarstvu saobraćaja sazvana anketa dne 15. decembra 1933. god. na osnovu zakona o zaštiti radnika § 6 tč. 5. Kritikuje što Ministarstvo saobraćaja nije pozvalo pretstav-

nike radnika nego samo predstavnike preduzeća i industrijske korporacije. Nadalje govori kako je uložen protest kao od Centra USZJ, oblasnog sekretarijata u Drvaru tako i od strane Centralnog Sekretarijata Radnič. komora u Beogradu i Radničkih komora. Ovaj protest upućen je Ministarstvu Socijalne politike i narodnog zdravlja te Ministarstvu saobraćaja. Prema dosadašnjim izvještajima od strane nadležnih određeno je, da se ponovno sazove jedna anketa na koju će biti pozvani i predstavnici radnika odnosno industrijskih željezničara. Nadalje govori o tome kako je Ministarstvo saobraćaja donelo odluku putem Banske uprave, da se sve podružnice USZJ imaju likvidirati i raspustiti. Kritikuje ovaj postupak. Centralni sekretarijat obrazložio je i toj predstavi pomenutim Ministarstvima kao industrijski željeznici imaju ista prava kako i ostali radnici, da se udružuju u svoja stručna udruženja za zaštitu ekonomskih i materijalnih interesa. Nadalje govori o velikoj nepravdi koju čini uprava Šipada šumskim željeznici, koji su u svima pravima zapostavljeni od ostalih željezničara sa glavne pruge. Kritikuje što se ovima nisu dale zimske bunde i kišne kabanice. Naglašuje, da je ovakvom stanju kriva samo direkcija šumskih radova, koja nepoznaje tešku i napornu službu šumskih željezničara. Podnosi skupštini štampanu rezoluciju u kojoj su izložene sve nepravde, koje se čine ovim željeznici, a te skupština jednoglasno prihvati rezoluciju, time da se ona odmah uputi na nadležna mjesta, kako bi se ove nepravde popravile. Pri završetku svojega referata drug Zupančić apeluje na sve prisutne, da se čim čvršće povežu u svoju organizaciju te da se putem organizacije bore za svoja prava: svi za jednoga a jedan za sve.

Posle izvještaja druga Zupančića bila je birana nova uprava podružnice, koju sastavljaju:

predsjednik: Milan Petraković, strojovodja,

zamjenik: Ševo Stevo, vozovodja, blagajnik Sarić Marko, saobrać. namjestnik,

zamjenik: Pucar Vaso, vozovodja, sekretar: Valen Milan, vozovodja, zamjenik: Romić Milan, popisivač kola.

Posle izbora uprave podružnice bili su jednoglasno birani i radnički povjerenici, za koje su izabrani slijedeći:

Povjerenici:

1. Milan Petraković, strojovodja,

2. Čorić Augustin, bravar,

3. Sekulić Nikola, kočničar.

Zamjenici:

Mrdja Janko, kočničar,

Bilandžija Marko, ložac,

Rokvić Dušan, ložac.

Posle ovih izbora govorio je drug Zupančić o zadacima, koje imaju i radnički povjerenici kao i podružnička uprava a naročito u ovo teško vreme, kad su nadnice i životni standard radnika pali ispod svakog minimuma, te uspjesi za poboljšanje ovoga položaja leže jedino od radničkih povjerenika i organizacije, koji moraju stajati u najužem kontaktu. Moli izabrani odbor kao i radničke povjerenike da svoje dužnosti vrše čim savjesnije.

Nadalje se osvrće ponovno na nepravde koje se čine šumskim željeznici od strane preduzeća, ali napominje da je puno krivnje do samih željezničara jer dok su oni sa glavne pruge bili organizovani i borili se za svoje prava ovi su bili neorganizovani i nicali su se da će im preduzeće samo dati milostinju. Poziva sve u organizaciju jer je to jedini put kojim se ide poboljšanju teškog položaja.

Drug Petraković zahvaljuje se na povjerenju kao novo izbrani predsjednik i napominje da će kao takav ostati vjernan svojim zadacima pod uvjetom da i članovi budu disciplinovani i da udovoljavaju svojim članskim obavezama. Poziva sve drugove da nastoje sve svoje drugove pridobiti u organizaciju jer samo jaki moći ćemo se uspješno boriti za svoja najosnovnija prava.

Drug Sirovatka. Na kraju apeluje na sve drugove da se živo zauzmu za jačanje organizacije, pozdravlja sviju i zaključuje skupštinu.

GLAVNA GODIŠNJA SKUPŠTINA PODRUŽNICE USZJ U GOSTILJU

bila je održana dne 11. februara 1934 te je bio izabran definitivni odbor podružnice aklamacijom i odmah se je konstituisao sledeće:

Predsjednik: Anton Kranjc, strojovodja,

zamjenik: Sarić Jozo, kovač,

sekretar: Grabovac Mato, bravar,

zamjenik: Mijatović Jovo,

blagajnik: Simonis Jozo, bravar,

članovi odbora: Terčić Jozo, Sarić Ivica, Bogdanović Anto, Jurić Filip, Nusbaum Stanislav.

Nadzorni odbor: predsjednik Tomes Rudo, članovi: Čurić Štefan, Savić Stojan.

Opširan izvještaj objavićemo u narednom broju.

BANJA LUKA.

Izbori radničkih poverenika Slobodnih radničkih sindikalnih organizacija u Banjoj Luci prema Upustvima za izbore radničkih poverenika vrši se svake godine u mjesecu januaru, te je tako i ove godine izvršen izbor.

Prije samih izbora bijeli, plavi i žuti, razletili su se na sve strane među radnike, da ih pridobiju za svoje dvlje liste.

U agitaciji olajavali su nas, bacili sa drvijem i kamenjem protiv lista naših Organizacija, ali sve je ostalo za njih bez uspjeha, jer su svjesni radnici uvidjeli da od praznih obećanja nema ništa, nego samo putem borbe jedne čvrste zajednice kao što je »Urs«, može se postići cilj.

Rezultat izbora stoji ovako:

Bosansko d. d.: lista (crveni) Slobodnih radničkih organizacija 13 poverenika i 13 zamenika, (bijeli) »Ors« 1 poverenik i 1 zamjenik.

Rudnik »Lauš«: Lista Slobodne radničke organizacije 5 poverenika i 5 zamjenika, Žuti: 1 poverenik i 1 zamjenik.

Fabrika duvana: Lista monopolske organizacije 5 poverenika i 5 zamjenika, Bijeli: 1 poverenik i to bez nosa.

Ovako izgledaju dosadašnji rezultati izbora u Banjoj Luci u mjesto, gdje su bijeli, plavi i žuti uložili sve svoje sile, da razbiju radnički pokret »Ursovih« organizacija. Tako je u Banja Luci do sada na listi »Ursovih« organizacija izabrano 23 radničkih poverenika i 24 zamjenika, a ostale 3 liste dobile su 3 poverenika i 2 zamjenika.

I ovoga puta svjesni drugovi radnici iz ovih preduzeća pokazali su raznim žbirovima, a naročito oprobanim blagajnicima dugačkih prsta, da ih poznaju tko su i šta su radili dok su bili u redovima radničkih udruženja.

GOR. PODGRADCI.

Podružnica saveza drvodeljskih radnika Jugoslavije u Gornjim Podgradcima održala je dne 15. januara 1934 g. svoju glavnu godišnju skupštinu na kojoj je opširno govorio drug Ivan Zupančić, oblasni sekretar Ujedinjenog saveza željezničara Jugoslavije i prikazao vrlo uspješan rad koji može da služi za primjer jedne mlade podružnice, koja je u toku prošle godine osim rada na jačanju organizacije i obrane nadnica sagradila svoj vlastiti Radnički dom. Apeluje na prisutne, da se što čvršće okupe u svoju sindikalnu organizaciju, a putem koje će moći da u granicama postojećih zakona i Saveznih pravila poboljšaju svoj ekonomski položaj.

Poslije toga su po drugovima funkcionerima podružnice podnešeni izvještaji o radu organizacije, koji su jednoglasno primljeni.

Pošto su izvještaji primljeni na znanje, stime se prešlo na izbor nove uprave, koja se konstituisala ovako: Predsjednik: Navratil Rudolf, zamjenik: Pantić Nikola; sekretar: Ajenhut Josip, zamjenik: Krištofić Anton, blagajnik I: Bauer Adolf, blagajnik II. (zamjenik): Lamers Rudolf. Nadzorni odbor: predsjednik: Jedinak Gjuro, zamjenik: Šinik Mihajlo; članovi: Borjenović Pero, Stupar Ostoja, Dojčinović Dragoja i Karan Uroš.

Istog dana su izvršeni izbori radničkih poverenika za preduzeće »Našička« paropila d. d. prema upustvima za izbore radničkih poverenika, te su izabrani slijedeći drugovi:

Povjerenici: Navratil Rudolf, Panić Nikola, Bauer Adolf II., Lamers Rudolf, Aizenhut Josip, Krištofič Anton.

Zamjenici: Jedinak Gjuro, Šinik Mihajlo, Borjenović Pero, Stupar Ostoja, Dojčinović Dragoja, Karan Uroš.

Za željezničko osoblje:

Povjerenici: Čupić Luka, Straus Nikola i Tendžerić Milovan.

Zamjenici: Čirić Marko, Popović Gjuro i Tendžerić Ljubo.

Za Kandić plas:

Povjerenici: Kurbegović Juso i Tutić Mato.

Zamjenici: Rak Suljo i Jurić Stipo.

Novoj upravi i Radničkim poverenicima u Gornjim Podgradcima želimo mnogo uspeha u budućem radu na jačanju organizacija.

Obnovitev socijalno demokratske stranke Jugoslavije

Po dolgih in temeljnih predpripravih se je sestala dne 3. februarja v Beogradu ustanovni kongres Socijalnodemokratske stranke Jugoslavije. Od vseh strani države so se zbrali v Beogradu delegati delavstva k tej veliki in veličastni manifestaciji, ki bo ostala važen mejnik v razvoju delavskega gibanja v Jugoslaviji. Vest o sklicanju kongresa je vzbudila med vsem delavstvom veliko zanimanje in navdušenje, v ostali javnosti pa veliko pozornost. Po petih letih neprostovoljnega mrtvila se vrača razredno zavedno delavstvo ponovno v areno političnega udejstvovanja, ker se zaveda, da je boj za gospodarske in socijalne pravice delavskega razreda predvsem vprašanje politične moči in vpliva v državi. Delavstvo vidi težkoče, s katerimi se bo moralo boriti, in tudi računa z njimi, ve pa tudi da brez boja ne more biti uspeha in ne more biti zmage.

Ustanovni kongres socijalnodemokratske stranke Jugoslavije je bil ne samo manifestacija delavske volje za obnovo političnega gibanja, ampak tudi odločen izraz njegove težnje za popolno enotnost in solidarnost delavstva v državi in na celem svetu. Ta osnovna misel kongresa se je lepo odražala v velikem napisu na rdečih draperijah na odru nad sliko Karla Marxa: »Proletarci vseh dežel, združite se!«

Pri otvoritvi kongresa je g. dr. Topalović poudaril, da nalagajo težki gospodarski in politični pretresi v vsem svetu in še prav posebno v srednji Evropi našemu delavstvu dolžnost, da obnovi socijalnodemokratsko stranko kot odgovor na zmago kontrarevolucije v več državah. Socijalnodemokratska stranka hoče biti v resnici demokratska stranka, zato mora biti zgrajena od spodaj navzgor in mora počivati na volji članstva.

Socijalnodemokratska stranka hoče biti politična predstavica delavstva in nameščenstva. S tem, da stopa pred najširšo javnost, se podvrgava njeni kritiki in kontroli v vsem svojem delovanju in nehanju.

Glavni referat in stališče k vprašanju, ali naj ustanovimo socijalnodemokratsko stranko, je zavzel s. Petejan, ki je orisal nemoralne politične prilike v državi, ki so nastale kot posledica boja med dvema ekstremoma, med federalizmom in centralizmom. Socijalistična stranka pri teh medsebojnih razračunavanjih buržuazije ni bila udeležena. Delavstvo je odklonilo in odklanja centralizem prav tako kakor federalizem. Meščanske stranke pa so v svoji zaslepljenosti vodile medsebojno borbo, ki je končala z ukinitvijo ustavnih pravic. Po 6. januarju je morala socijalistična stranka likvidirati.

Z naporom največjih sil se je strokovnim organizacijam, kot edinim predstavnicam delavskega gibanja posrečilo organizirati odločen boj.

Socijalna demokracija ima mnogo nasprotnikov v fašistih Hitlerjevega in Mussolinijevega in vaticanskega kova, ki jih tudi pri nas ne manjka.

Fašizem pa ne ogroža samo politične in notranje svobode naroda, ampak tudi mednarodni mir. Socijalni demokrati pa se baš obratno bore za osiguranje miru. Ustanovitev socijalno demokratske stranke je živa potreba delavskega razreda v njegovem stremljenju po obrambi njegovih pravic in odpravi socialne neenakosti ter končnemu uresnitvenju mednarodnega bratstva.

Referent je podčrtal, da so socialisti pomagali graditi Jugoslavijo in tudi

sedaj ne bi dopustili, da bi jo kdorkoli razrušil. Ali v tej državi, katero je delavstvo pomagalo zgraditi, je treba, da postanemo vsi enaki, da bodo vsi državljani uživali enake pravice, ne glede na spol, narodnost in vero. Tako Jugoslavijo bo branil delavski razred pred vsemi napadi fašizma velikih držav, ki danes steguje svoje kremplje, da zasušnji male narode in uniči njihovo težko pridobljeno svobodo.

Delavstvo je za ustanovitev socijalno demokratske stranke, ker hoče voditi svojo lastno politiko, to je politiko delavskega razreda, in kdor hoče podpirati tako politiko, je dobrodošel v naših vrstah.

Po referatu so delegati iz pojedinih pokrajin in večjih delavskih centrov podali izjave, da delavstvo pozdravlja obnovo stranke ter je nato kongres ob navdušenju vseh delegatov in velike množice beogradskega delavstva soglasno sklenil obnovo stranke.

Referat o programu stranke je podal s. Topalović, ki je poudaril, da je program izdelan odgovarjajoče položaju in potrebam delavskega razreda v Jugoslaviji. Osnovno načelo programa je odprava kapitalističnega gospodarskega reda in velike zasebne lastnine ter povezovanje vsega gospodarstva v velike javne zadrage, na principu socializacije. Stranka mora biti marksistična. Nosilec novega družabnega reda bo delavski razred, zato bo tudi mezdno delavstvo tvorilo kader te stranke.

Prilike pa zahtevajo, da se ustvari medsebojno sodelovanje med delavstvom in malimi posestniki v mestu in na deželi, ki ne izkoriščajo tuje delovne sile. Samostojni delavci, majhni posestniki v mestu in na deželi, z eno besedo, široke ljudske množice, morajo služiti kot dopolnilo moči meznega industrijskega delavstva v boju za delavsko zakonodajo, za politično demokracijo in za uničenje fašizma. Zato je treba organizirati gibanje ljudskih množic.

S. Topalović podčrtava oni del akcijskega programa, v katerem se zahteva organiziranje načrtnega gospodarstva. V to svrhu je potreben poseben gospodarski program. Izvršitev tega načrta je treba poveriti novim gospodarskim državnim organom in organom svobodno izvoljenih zastopnikov producentov in konzumentov. Za organiziranje gospodarstva je treba iz teh elementov sestaviti vrhovni organ narodnega gospodarstva. Predpogoj za izvajanje načrtnega gospodarstva je socializacija denarnih zavodov in velikih industrijskih ter trgovskih podjetij. V zvezi s tem je nujno potrebno razpisati notranje posojilo v višini najmanj 2 milijard dinarjev za izvedbo javnih del in poživljenja gospodarstva. Na ta način bi bilo mogoče v razmeroma kratkem času odpraviti brezposelnost. V kolikor bi taista še postojala, bo treba zagotoviti popolno preskrbo brezposelnih. Na bazi praktičnega akcijskega programa bo socijalno demokratska stranka organizirala v svojih vrstah široke ljudske množice in začela neizprosno in dosleden boj za uresnitvenje svojih načelnih zahtev v korist vsega delovnega ljudstva v državi in delavskega razreda na celem svetu.

S. J. Jaksčič je referiral o političnem in ustavnem vprašanju v Jugoslaviji, nadaljnji trije referenti pa o statutu stranke, nakar so bile izvoljene komisije za poedina vprašanja, ki so soglasno sprejele vse zaključke ter je zvečer tudi plenum enoglasno odobril vse predloge ter izvolil izvršni odbor.

Na nedeljskem manifestacijskem zborovanju so govorili: ss. dr. Renner iz Avstrije, dr. Winter in Jirant iz Češke, Payer in Buchinger iz Madjarske, German iz Rumunije, Wangler iz Argentine ter so bili prečitani pozdravi socialističnih strank iz cele Evrope in tudi iz Amerike.

Po govorih zunanjih delegatov je predlagal s. dr. Topalović pristop socijalno demokratske stranke Jugoslavije k socialistični delavski internacionali.

Rdečo zastavo, simbol mednarodnega bratstva delavskega razreda in socializma hočemo danes in vedno dvigniti visoko nad našimi glavami. Ta naš simbol nam morejo s silo iztrgati, ali nikdar in nikoli ga ne bomo prostovoljno izročili in se mu odrekli, nikoli in nikdar ne bo klonila naša rdeča zastava pred nikomur. Skrbeli bomo, da jo bomo tako neomadeževano, kot jo bomo prejeli iz rok internacionale, ohranili za vedno.

Kongres je med viharnim pritrjevanjem odobril pristop k socialistični delavski internacionali.

Kot smoter zunanje političnih stremljenj socijalno demokratske stranke Jugoslavije je označil s. Topalović ustanovitev zveze svobodnih balkanskih narodov in njeno razširjenje na celoten teritorij malih držav, od Prage do Angore. V tem bloku malih držav leži bodočnost malih narodov, ki so danes še igrača v rokah velikih držav. Govornik se je osvrnil pri tem na Turčijo, rekoč, da je nepojmljivo za turško meščansko republiko, ki se toliko ponaša s svojim napredkom v teku enega decenija izza utemeljitve moderne države, v kateri pa ni nihi toliko svobode, da bi se moglo formirati najskromnejše svobodno delavsko gibanje.

Nato je predlagal to-le

resolucijo:

»Socijalno demokratske stranke balkanskih držav so se že vedno borile za

Doma in po svetu

Volitve v II. rudarsko skupino.

V nedeljo dne 18. februarja 1934 so rudarji v Dravski banovini izvolili za triletno dobo svoje zaupnike v II. rudarsko skupino.

18. februar 1934 je dal rudarjem zadoščenje, je dokazal, da so tudi pri volitvah v delavsko zbornico volili rudeče in volitve z dne 18. februarja 1934 so najodločnejša obsodba nacionalističnega terorja.

Za volitve v II. rudarsko skupino se je vršila ogromna bitka med marksistično usmerjenim delavstvom in »nacionalisti«. Boj na zunaj ni bil tako viden, kakor je bil hud na znotraj. Tu se je vršila agitacija »nacionalistov« z vso brezobzirnostjo, s pomočjo raznih doktorjev, paznikov, nadpaznikov in višjih nadzornikov, ne strašec se najbolj podlih laži in obrekovanj napram marksistom.

Vse zastoj! Rudarji so v nedeljo v ogromni večini odklonili fašistično hlapčevanje kapitalizmu in volili marksistično, kakor to njih zavest in ponos zahtevata.

Rezultat volitev to odločno potrjuje:

Volilna edinica:	Rudeči	Plavi
Trbovlje	1409	627
Zagorje	329	151
Hrastnik	325	127
Rajhenburg	96	28
Zabukovca	307	8
Leše	39	10
skupno	2505	951

Zmagala je torej na celi črti sodružna Zveza rudarjev Jugoslavije ter želimo novoizvoljenim borcem v njih težkem boju čim največ uspeha.

Brezposelnost v Italiji.

Mussolini in fašizem sta obljubljala, ko sta prišla na oblast, da se bo cedilo v Italiji mleko in med ter da bo brezposelnost izbrisana in za vse državljane bo nastopila doba blagostanja in preporoda.

Kljub vsem mogočim poizkusom najti vsaj začasno zaposlitev in kljub prilagoditvi statistik željam fašistov pa

ustanovitev velike zveze balkanskih držav. Taka zveza bi bila najboljša garancija za ohranitev miru na Balkanu in osiguranje gospodarskega ter kulturnega napredka malih narodov. Šele tako povezane bi male balkanske države prestale biti igrača velikih sil za njihove vojne in osvajaalne namere. Izza svetovne vojne so prišle v enak položaj in so postavljene pred enake probleme tri nove podonavske male države: Čehoslovaška, Avstrija in Madjarska. Državna konferenca socijalno demokratske stranke Jugoslavije se izjavlja za aktivno politiko, ki naj gospodarsko in politično prikupe na čim tesnejše sodelovanje vse male države na jugovzhodu, v Podonavju in na Balkanu. Naša stranka bo sodelovala pri tem delu pri vseh predpripravih, katere bo v to svrhu sklicala socialistična delavska internacionala.

Predsednik s. Petejan je nato razglasil, da je kongres dovršil svoje delo, da je Socijalno demokratska stranka ustanovljena in da bo v trenutku, ko bodo urejene tudi ostale formalnosti, pričela s svojim delom. Delavstvo širrom cele države naj se enodušno oklene svoje stranke in gre v boj za zmago socializma!

Na odru se je v tem hipu pojavil pevski zbor »Abrašević«, ki je mogočno intoniral »Internacionalo«. V svečanem razpoloženju, s klicanjem Internacionali in Socijalno demokratski stranki Jugoslavije so se udeleženci kongresa razšli.

Razredno zavedno delavstvo Jugoslavije je spregovorilo svojo prvo besedo po petih letih političnega molka.

Socijalno demokratska stranka Jugoslavije stopa na plan obnovljena in prenovljena. Začenja nova doba dela in boja za zmago socijalno demokratskega programa v državi, za politično, gospodarsko in socijalno enakopravnost vsega delovnega ljudstva v mestih in na deželi, za uresnitvenje socializma.

(Po »Delavski politiki«.)

kaže črta brezposelnosti stalno naraščanje brezposelnosti.

Število brezposelnih je znašalo po uradni statistiki:

leta 1930	425.439
leta 1931	734.454
leta 1932	1.006.442
leta 1933	1.040.000

V teh številkah pa niso upoštevani oni, ki delajo le po par dni mesečno, ni vpošteti stotisočev fašističnih miličarjev, ki so prav za prav brez dela in so od države plačani le za to, da ustrahujejo izrabljano ljudstvo.

Brezposelnost danes v Italiji rapidno narašča in tega pojava ne morejo izbrihati nikake proslave in manifestacije navdušenih fašistov. Italijansko delovno ljudstvo je vedno bolj nezadovoljno ter se pripravlja, da vrže raz svojih pleč fašistični jarem in se osvoboditi sramotnega suženjstva.

VABILO

na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

»Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru«, ki se vrši v nedeljo, dne 4. marca 1934 ob 15. uri v dvorani hotela Orel (III. nadstropje, vhod iz Slovenske ulice).

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo društvenega vodstva.
3. Volitev novega odbora.
4. Slučajnosti.

Službe prosto članstvo vabimo, da se občnega zbora z družinskimi člani polnoštevilno in točno udeležijo.

Odbor.

ZAHVALA.

Podpisani, trajno navezan na posteljo v sled neozdravljive bolezni, ki sem si jo nakopal v službi, sem bil 1. VI. 1933, po 15 letih službe odpuščen iz službe brez vsake penzije ali podpore ter se vsem, ki so mi priskočili s prostovoljnimi prispevki v znesku Din 962 na pomoč, najiskreneje zahvaljujem, saj so s tem olajšali meni in družini veliko bedo.

Maribor, 2. februarja 1934.

Nudl Nikolaj, bivši zvaničnik II/2.